

DAVLAT SEKTORIDA MOLİYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINI QO‘LLASH ISTIQBOLLARI

Istamova Asalbonu Ulu‘bek qizi

O‘zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi magistranti

ANNOTATSIYA: Mazkur maqolada davlat sektorida moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini (IPSAS) qo‘llashning nazariy va amaliy jihatlarini ilmiy tahlil qilingan. Tadqiqot davomida hisoblash (accrual) metodiga o‘tishning jahon miqyosidagi tendensiyalari, shuningdek Qozog‘iston va Rossiya Federatsiyasining IPSASni joriy etish tajribasi qiyosiy tahlil qilindi. Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasida davlat moliyasini boshqarish (PEFA) baholashlari asosida buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotning zamonaviy holati baholanib, xalqaro tajribadan kelib chiqqan holda milliy standartlarni xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish bo‘yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

KALIT SO‘ZLAR: davlat sektori, buxgalteriya hisobi, moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (IPSAS), hisoblash (accrual) metodi, shaffoflik, hisobdorlik, PEFA, Qozog‘iston, Rossiya, O‘zbekiston davlat moliyasi.

ABSTRACT. This article examines the theoretical and practical aspects of implementing the International Public Sector Accounting Standards (IPSAS) in the public sector. The study analyzes global trends in the transition to the accrual basis of accounting and presents a comparative assessment of the IPSAS implementation experience in Kazakhstan and the Russian Federation. Furthermore, based on the Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) assessments, the current state of public sector accounting and financial reporting in the Republic of Uzbekistan is evaluated. Drawing on international experience, the study proposes scientifically grounded recommendations for aligning national accounting standards with international standards.

KEYWORDS: public sector, accounting, International Public Sector Accounting Standards (IPSAS), accrual basis of accounting, transparency, accountability, PEFA, Kazakhstan, Russian Federation, public finance of Uzbekistan.

Kirish (Introduction)

So‘nggi o‘n yilliklarda davlat moliyasini boshqarish tizimida naqd pul (kassa) usulidan hisoblash (accrual) usuliga o‘tish jarayoni jahon miqyosida davlat sektorini isloh qilishning ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Xalqaro moliya institutlari: Jahon banki, Xalqaro Valyuta Jamg‘armasi hamda Buxgalterlarning xalqaro federatsiyasi (IFAC) davlat sektorida moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS) qo‘llashni davlat moliyasi shaffofligini, hisobdorligini va samaradorligini oshirishning muhim vositasi sifatida e‘tirof etadi.

IFAC, CIPFA va IPSASB tomonidan tayyorlangan xalqaro hisobotga ko'ra, 2020-yilda hisoblash usulida hisobot bergan hukumatlarning 57 foizi IPSASdan to'g'ridan-to'g'ri, bilvosita yoki mos yozuv nuqtasi sifatida foydalangan bo'lsa, 2025-yil oxiriga kelib bu ko'rsatkich 73 foizga yetishi prognoz qilingan (*IFAC, 2025*). 2030-yilga borib esa hisoblash asosida hisobot beruvchi yurisdiksiyalarning 81 foizi IPSASni turli shaklda to'g'ridan-to'g'ri, o'zgartirishlar bilan yoki milliy standartlar asosi sifatida qo'llashi kutilmoqda (*IFAC & CIPFA, 2025*). Hozirgi kunda 40 dan ortiq milliy hukumat IPSASni qabul qilgan yoki qabul qilish jarayonida bo'lib, ular orasida Avstriya, Ispaniya, Qozog'iston, shuningdek bir qator Lotin Amerikasi va Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlari mavjud (*IPSASB, 2025*).

O'zbekiston Respublikasida buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobot tizimini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish davlat iqtisodiy siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi PQ–4611-son “Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi Qarorida buxgalteriya hisobi va audit sohasidagi mutaxassislarni tezlashtirilgan tarzda tayyorlash, shuningdek moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga bosqichma-bosqich o'tish vazifalari belgilangan (*O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, 2020*). Biroq mazkur islohotlar asosan tijorat tashkilotlari va moliya institutlari doirasida chuqur o'rganilgan bo'lib, davlat sektori byudjet tashkilotlari, davlat korxonalari va mahalliy hokimiyat organlari moliyaviy hisobotini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish masalasi hali yetarli darajada tadqiq etilmagan.

Ushbu ilmiy ishning asosiy maqsadi davlat sektorida moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini (IPSAS) qo'llashning nazariy asoslarini o'rganish, Qozog'iston va Rossiya Federatsiyasining IPSASni joriy etish tajribasini qiyosiy tahlil qilish, O'zbekiston Respublikasida davlat moliyasini boshqarish (PEFA) baholashlari asosida buxgalteriya hisobi tizimining zamonaviy holatini baholash hamda milliy amaliyotni xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Adabiyotlar sharhi (Literature Review)

Davlat sektorida moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini qo'llash masalasi ko'plab xorijiy va mahalliy tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan. Polzer, Adhikari, Nguyen va Gårseth-Nesbakk tomonidan o'tkazilgan tizimli adabiyotlar sharhida rivojlanayotgan va past daromadli mamlakatlarda IPSASni joriy etish bo'yicha 41 ta ilmiy manba tahlil qilingan bo'lib, mualliflar davlat sektori buxgalterlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish IPSAS islohotining muvaffaqiyati uchun texnik jihatlariga nisbatan kamroq e'tibor qaratilayotgan, ammo hal qiluvchi omil ekanligini ta'kidlaydilar (*Polzer va boshq., 2023*).

Qozog'iston Markaziy Osiyoda va Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi mintaqasida IPSASni to'g'ridan-to'g'ri milliy standart sifatida qabul qilgan birinchi davlat hisoblanadi. IFACning rasmiy ma'lumotlariga ko'ra, Qozog'iston Moliya vazirligi 2013-yil 1-yanvardan e'tiboran hisoblash (accrual) asosidagi IPSASni barcha davlat sektori tashkilotlari uchun majburiy milliy standart sifatida joriy etgan hamda IPSASB Qo'llanmasining rasmiy tarjimasini qozoq tiliga amalga oshirgan (*IFAC, 2025a*). Ushbu islohotni chuqurlashtirish maqsadida

Qozog‘iston Moliya vazirligi ACCA (Chartered Certified Accountants uyushmasi) bilan hamkorlikda davlat auditorlari va mutaxassislari uchun CertIPSAS xalqaro sertifikatlash dasturini joriy etib, davlat sektori auditorlarining kasbiy malakasini xalqaro darajaga olib chiqishga erishdi (*The Accountant*, 2023).

Rossiya Federatsiyasi tajribasi bosqichma-bosqich konvergensiya modeliga misol bo‘la oladi. Antipova tadqiqotida 2004-yilda boshlangan Rossiya davlat sektori buxgalteriya hisobi islohoti “yuqoridan-pastga” yondashuv orqali GFS/IPSAS g‘oyalari joriy etishga qaratilgani, ammo amaliyot bilan e‘lon qilingan me‘yorlar o‘rtasida uzilish mavjudligi qayd etilgan, bu esa islohotning kontekstga moslashtirilgan “pastdan-yuqoriga” modernizatsiya bilan qo‘shib olib borilishi zarurligini ko‘rsatadi (*Antipova*, 2023). Legenkovaning fikricha, IPSASni joriy etish Rossiya davlat boshqaruvi moliyaviy hisobotining ishonchliligi, kredibilligi va yaxlitligini oshirishga xizmat qiladi, biroq bu jarayon federal standartlarni bosqichma-bosqich ishlab chiqishni talab etadi (*Legenkova*, 2023). Amalda bu yondashuv 2019-yilda qabul qilingan 247-FZ Federal qonuni orqali rasmiylashtirildi: unga ko‘ra davlat sektori uchun federal buxgalteriya hisobi standartlari (FSBU GS) boshqa tashkilotlar uchun standartlardan alohida ajratildi, ularning mazmuni esa IPSASga asoslangan (*IFAC*, 2025b).

O‘zbekistonlik olimlar orasida Shanasirova davlat tashkilotlarida buxgalteriya hisobini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish davlat moliyasini boshqarishda shaffoflik, hisobdorlik va samaradorlikni oshirishning muhim vositasi ekanligini, biroq bu jarayon milliy standartlarni ishlab chiqish, mutaxassislar tayyorlash, texnologik modernizatsiya hamda huquqiy-me‘yoriy ta‘minot kabi bir qator vazifalarni izchil hal etishni talab qilishini ta‘kidlaydi (*Shanasirova*, 2024). O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy ma‘lumotlariga ko‘ra, respublikada buxgalteriya hisobi tizimini xalqaro standartlarga o‘tkazish bo‘yicha izchil islohotlar amalga oshirilmoqda, jumladan milliy buxgalteriya hisobi standartlarini xalqaro amaliyotga yaqinlashtirish ishlari davom etmoqda (*O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi*, 2026).

Yuqoridagi tadqiqotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, IPSASni joriy etish bo‘yicha xalqaro tajriba xususan Qozog‘istonning to‘liq qabul qilish va Rossiyaning bosqichma-bosqich konvergensiya modellari keng o‘rganilgan bo‘lsa-da, ushbu tajribalarni O‘zbekiston davlat sektori sharoitida moslashtirish masalasi, ayniqsa milliy PEFA baholashlari kontekstida, ilmiy adabiyotda yetarli darajada yoritilmagan. Bu holat mazkur yo‘nalishda qo‘shimcha ilmiy-amaliy tadqiqot o‘tkazishni taqozo etadi.

Tadqiqot metodologiyasi (Research Methodology)

Mazkur tadqiqotda davlat sektorida moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini qo‘llash istiqbollari ilmiy va amaliy jihatdan baholandi. Tadqiqotning nazariy asosini IPSAS, davlat moliyasini boshqarish (PFM) hamda buxgalteriya hisobi islohotlari bo‘yicha mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy ishlari tashkil etdi.

Tadqiqotning axborot bazasi sifatida IFAC, CIPFA va IPSASB tomonidan e‘lon qilingan xalqaro hisobotlar, Jahon banki tomonidan o‘tkazilgan O‘zbekiston bo‘yicha PEFA (Public Expenditure and Financial Accountability) baholash hisobotlari (2012, 2018–2019, 2024–

yillar), O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari, shuningdek Qozog'iston va Rossiya Federatsiyasining davlat sektori buxgalteriya hisobi islohotlariga oid ilmiy manbalardan foydalanildi.

Tadqiqotning obyekti O'zbekiston Respublikasida davlat sektorida moliyaviy hisobot tizimini tashkil etish va xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish jarayonlari hisoblanadi. Tadqiqotning predmeti esa moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini joriy etishning davlat moliyasini boshqarish sifati, shaffoflik va hisobdorlikka ta'siri bilan bog'liq iqtisodiy munosabatlardan iborat.

Tadqiqot davomida quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi:

Qiyosiy tahlil – Qozog'iston, Rossiya va O'zbekiston davlat sektori buxgalteriya hisobi tizimlarini taqqoslashda;

Normativ-huquqiy tahlil – O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonun hujjatlarini o'rganishda;

Dinamik tahlil – jahon miqyosida hisoblash (accrual) metodiga o'tish tendensiyalarini baholashda;

PEFA metodologiyasiga asoslangan tahlil – O'zbekiston davlat moliyasini boshqarish tizimining 2012–2024-yillardagi rivojlanishini baholashda;

Umumlashtirish va mantiqiy xulosa chiqarish usullari – ilmiy xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda.

Mazkur metodologik yondashuv tadqiqot natijalarining ishonchliligini ta'minlash hamda olingan ilmiy xulosalarning amaliy ahamiyatini oshirish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari va ularning tahlili (Results)

Jahon miqyosida davlat sektorida hisoblash (accrual) metodiga o'tish barqaror tendensiyaga ega. IFAC va CIPFA tomonidan tayyorlangan International Public Sector Financial Accountability Index hisobotlariga ko'ra, ushbu jarayon bilan bir qatorda IPSASdan foydalanish darajasi ham izchil oshib bormoqda.

1-jadval

Jahon miqyosida hisoblash (accrual) metodi va IPSASdan foydalanish tendensiyasi (%)

Yil	Hisoblash (accrual) asosida hisobot beruvchi yurisdiksiyalar ulushi (%)	Accrual yurisdiksiyalar orasida IPSASdan foydalanuvchilar ulushi (%)
2020-yil (haqiqiy)	30	57
2025-yil (prognoz)	50	73
2030-yil (prognoz)	56	81

Manba: IFAC (2021) va IFAC & CIPFA (2025) hisobotlari asosida muallif tomonidan tuzildi.

1-jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, 2020–2030-yillar oralig'ida hisoblash asosida hisobot beruvchi yurisdiksiyalar ulushi 30 foizdan 56 foizgacha o'sishi prognoz qilinmoqda. Ayniqsa muhim jihati shundaki, accrual metodiga o'tgan yurisdiksiyalar orasida IPSASdan foydalanuvchilar ulushi yanada tezroq 57 foizdan 81 foizgacha o'sishi kutilmoqda. Bu esa IPSAS nafaqat hisob metodologiyasi, balki davlat moliyaviy hisobotining yagona xalqaro me'yoriy asosiga aylanib borayotganini ko'rsatadi.

O'zbekiston Respublikasida davlat moliyasini boshqarish tizimining holatini xolisona baholash uchun Jahon banki koordinatorligida o'tkazilgan PEFA baholashlari muhim axborot manbai bo'lib xizmat qiladi.

2-jadval

O'zbekiston Respublikasida PEFA baholashlarining moliyaviy hisobotga oid asosiy xulosalari dinamikasi

Baholash yili	PEFA baholashning asosiy xulosalari (moliyaviy hisobot va buxgalteriya hisobiga tegishli jihatlar)
2012	Byudjet tasnifi va byudjet hujjatlarining kengligi bo'yicha kuchli natijalar qayd etilgan; ko'p yillik byudjet dasturlashtirish, xavflarga asoslangan audit va boshqaruv hisobotlari sohalarida jiddiy kamchiliklar saqlanib qolgan.
2018–2019	PFM tizimining aksariyat yo'nalishlari qoniqarli darajada faoliyat yuritayotgani ta'kidlangan; ko'p yillik byudjet dasturlash, xizmat ko'rsatish natijalari to'g'risidagi axborot, aktivlarni qayd etish hamda Hisob palatasi mustaqilligini kuchaytirish bo'yicha tavsiyalar berilgan.
2024	2020–2024-yillardagi PFM islohotlari strategiyasi davomida sezilarli yutuqlarga erishilgani qayd etilgan: Byudjet kodeksining yangilanishi, natijaga yo'naltirilgan o'rta muddatli fiskal siyosat, xazina yagona hisobvarag'i (TSA) qamrovining kengayishi hamda hisobdorlik va shaffoflik tamoyillarining mustahkamlanishi.

Manba: Jahon banki PEFA hisobotlari (2013, 2019, 2024) asosida muallif tomonidan tuzildi.

2-jadval ko'rsatadiki, 2012-yildan 2024-yilgacha bo'lgan davrda O'zbekistonda davlat moliyasini boshqarish tizimida izchil ijobiy siljish kuzatilgan: byudjet tasnifi va shaffoflikdan tortib, natijaga yo'naltirilgan o'rta muddatli fiskal siyosat va xazina yagona hisobvarag'i qamrovining kengayishigacha. Shu bilan birga, ko'p yillik dasturli byudjetlashtirish, xavflarga asoslangan ichki audit va nazorat organlari mustaqilligi kabi yo'nalishlarda yaxshilanish zarurati saqlanib qolmoqda — bular esa aynan IPSAS talab qiladigan sifali,

to'liq va o'z vaqtida taqdim etiladigan moliyaviy hisobotning zaruriy shart-sharoitlari hisoblanadi.

Xalqaro tajribani, xususan Qozog'iston va Rossiya Federatsiyasining IPSASni joriy etish modellarini, O'zbekiston sharoitida qiyosiy tahlil qilish quyidagi natijalarni berdi.

3-jadval

Davlat sektorida IPSASni joriy etish bo'yicha Qozog'iston, Rossiya va O'zbekiston tajribasining qiyosiy tahlili

Ko'rsatkich	Qozog'iston	Rossiya Federatsiyasi	O'zbekiston
Islohot modeli	To'liq (to'g'ridan-to'g'ri) qabul qilish — accrual-basis IPSAS 2013-yil 1-yanvardan barcha davlat sektori tashkilotlari uchun milliy standart sifatida joriy etilgan.	Bosqichma-bosqich konvergensiya — 2019-yildagi 247-FZ Federal qonuni bilan davlat sektori uchun alohida federal buxgalteriya hisobi standartlari (FSBU GS) ajratilgan, ular IPSASga asoslangan.	Boshlang'ich bosqich — 2020-yildagi PQ-4611-son Qarori bilan milliy standartlarni xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish jarayoni boshlangan, davlat sektori uchun alohida yaxlit strategiya shakllanish jarayonida.
Mas'ul organ	Moliya vazirligi (Kengashchi kengash ishtirokida)	Moliya vazirligi, Davlat sektori buxgalteriya hisobi standartlari kengashi	Moliya vazirligi (Iqtisodiyot va moliya vazirligi)
Kadrlar tayyorlash	ACCA bilan hamkorlikda CertIPSAS dasturi rus tilida joriy etilgan, davlat auditorlari uchun majburiy xalqaro sertifikatlash yo'lga qo'yilgan.	IPSAS 2010 versiyasi rasman rus tiliga tarjima qilingan, oliy ta'lim muassasalarida amaliy joriy etish tajribasi to'plangan.	Tajriba-sinov OTMlarida MHXS bo'yicha tezlashtirilgan o'qitish dasturlari tasdiqlangan, mutaxassislarni akkreditatsiyadan o'tgan markazlarda

Ko'rsatkich	Qozog'iston	Rossiya Federatsiyasi	O'zbekiston
			qayta tayyorlash boshlangan.

Manba: IFAC (2025a, 2025b), The Accountant (2021) va O'zbekiston Respublikasi Prezidenti (2020) qarori asosida muallif tomonidan tuzildi.

3-jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, Qozog'iston "to'liq va tezkor qabul qilish" strategiyasini tanlab, IPSASni bir vaqtning o'zida barcha davlat sektori tashkilotlari uchun milliy standart sifatida joriy etgan va bu jarayonni xalqaro kasbiy sertifikatlash dasturlari bilan mustahkamlagan. Rossiya esa "bosqichma-bosqich konvergensiya" yo'lini tanlab, davlat sektori uchun alohida federal standartlar tizimini shakllantirmoqda. O'zbekiston hozircha islohotning boshlang'ich bosqichida bo'lib, asosiy e'tibor huquqiy asosni yaratish va mutaxassislar tayyorlashga qaratilgan.

Muhokama (Discussion)

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, davlat sektorida moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini qo'llash jahon miqyosida barqaror va tezlashuvchi tendensiyaga ega bo'lib, bu jarayon O'zbekiston uchun ham dolzarb ahamiyat kasb etadi. Qozog'iston tajribasi shuni ko'rsatadiki, IPSASni to'liq va markazlashtirilgan tarzda joriy etish, kadrlarni xalqaro sertifikatlash dasturlari orqali tayyorlash bilan uyg'unlashtirilganda, nisbatan qisqa muddatda barqaror natijalarga erishish mumkin (*IFAC, 2025a; The Accountant, 2022*). Biroq Antipova tadqiqotida ko'rsatilganidek, "yuqoridan-pastga" yondashuvga asoslangan islohotlar, agar mahalliy institutsional kontekst va amaliyotchilar bilan yetarli muvofiqlashtirilmasa, e'lon qilingan norma va real amaliyot o'rtasida uzilishga olib kelishi mumkin (*Antipova, 2033*). Bu O'zbekiston uchun muhim ogohlantiruvchi xulosa bo'lib, islohotning nafaqat me'yoriy-huquqiy, balki institutsional va kadrlar salohiyati jihatlarini ham teng darajada rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi.

PEFA baholashlari dinamikasi tahlili O'zbekistonda byudjet shaffofligi va moliyaviy intizom sohasida erishilgan yutuqlarni tasdiqlaydi, biroq ko'p yillik dasturli byudjetlashtirish, xavflarga asoslangan ichki audit va nazorat organlarining mustaqilligi bo'yicha saqlanib qolayotgan kamchiliklar aynan IPSAS talab qiladigan yuqori sifatli, o'z vaqtida va to'liq moliyaviy hisobotni shakllantirishning zaruriy shart-sharoitlari hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, Polzer va boshqalar ta'kidlaganidek, davlat sektori buxgalterlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish IPSAS islohotining texnik jihatlariga qaraganda ko'pincha e'tibordan chetda qolib ketadigan, ammo hal qiluvchi omil hisoblanadi (*Polzer va boshq., 2023*). Bu xulosa O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-4611-son Qarorida nazarda tutilgan mutaxassislarni tezlashtirilgan tarzda tayyorlash chora-tadbirlarining dolzarbligini yana bir bor tasdiqlaydi (*O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, 2020*).

Rossiya tajribasidan kelib chiqib, O'zbekiston uchun ham davlat sektori moliyaviy hisobotini xalqaro standartlarga to'liq va bir zumda emas, balki bosqichma-bosqich, milliy

standartlarni IPSAS asosida ishlab chiqish orqali muvofiqlashtirish strategiyasi maqbulroq bo'lishi mumkin, chunki bu yondashuv mavjud institutsional va kadrlar salohiyatiga moslashtirilgan holda amalga oshirilishiga imkon beradi (*Legenkova, 2023; IFAC, 2025b*).

Xulosa va takliflar (Conclusion)

Umuman olganda, o'tkazilgan tadqiqot davlat sektorida moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini qo'llash jahon miqyosida barqaror rivojlanish tendensiyasiga ega ekanligini hamda O'zbekiston uchun ham strategik ahamiyat kasb etishini tasdiqladi. Qozog'iston va Rossiya tajribasidan kelib chiqib, quyidagi yo'nalishlar bo'yicha amaliy takliflar ishlab chiqildi:

- Davlat sektori uchun IPSASga asoslangan milliy buxgalteriya hisobi standartlarini bosqichma-bosqich ishlab chiqish va byudjet tashkilotlarida sinov tartibida joriy etish;
- Davlat sektori buxgalterlari va auditorlarini xalqaro dasturlar (masalan, CertIPSAS) asosida qayta tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini yo'lga qo'yish;
- PEFA baholashlarida aniqlangan zaif jihatlar ko'p yillik dasturli byudjetlashtirish, xavflarga asoslangan ichki audit va nazorat organlari mustaqilligi bo'yicha maqsadli islohotlarni davom ettirish;
- Davlat sektori moliyaviy hisobotini avtomatlashtirish va raqamli hisob tizimlarini joriy etish orqali IPSAS talablariga muvofiq ma'lumotlar sifatini ta'minlash.

Mazkur takliflarning amalga oshirilishi O'zbekiston Respublikasida davlat moliyasi shaffofligini, hisobdorligini va xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi PQ-4611-son "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori. Available at: <https://lex.uz/docs/-4746047>
2. IFAC. (2024). Global Public Sector Shift to Accrual Accounting Forecast to Continue. Available at: <https://www.ifac.org/news-events/2024-06/global-public-sector-shift-accrual-accounting-forecast-continue>
3. IFAC & CIPFA. (2025). International Public Sector Financial Accountability Index: 2025 Status Report — Global Public Sector Shift to Accrual Accounting Steadies. Available at: <https://www.ifac.org/news-events/2025-09/global-public-sector-shift-accrual-accounting-steadies>

4. IPSASB. (2025). Application of the International Public Sector Accounting Standards. Available at: <https://www.ipsasb.org/news-events/2025-06/application-international-public-sector-accounting-standards>
5. IPSASB. (2025). 2025 Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements. Available at: <https://www.ipsasb.org/publications/2025-handbook-international-public-sector-accounting-pronouncements>
6. IFAC. (2025a). Kazakhstan — Member Country Profile. Available at: <https://www.ifac.org/about-ifac/membership/profile/kazakhstan>
7. The Accountant. (2023). IPSAS Implementation in Kazakhstan Aided by ACCA. Available at: <https://www.theaccountant-online.com/news/ipsas-implementation-in-kazakhstan-aided-by-acca/>
8. IFAC. (2025b). Russian Federation — Member Country Profile. Available at: <https://www.ifac.org/about-ifac/membership/profile/russian-federation>
9. Antipova, T. (2023). Is Russian Public Sector Accounting in the Process of Modernization? An Analysis of Accounting Reforms in Russia. *Financial Accountability & Management*, 29(4), 442–463.
10. Legenkova, M. (2023). International Public Sector Accounting Standards Implementation in the Russian Federation. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 6(4), 1304–1309.
11. Polzer, T., Adhikari, P., Nguyen, C. P., & Gårseth-Nesbakk, L. (2023). Adoption of the International Public Sector Accounting Standards in Emerging Economies and Low-income Countries: A Structured Literature Review. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 35(3), 309–332. <https://doi.org/10.1108/JPBAFM-01-2021-0016>
12. Polzer, T., Adhikari, P., Nguyen, C. P., & Gårseth-Nesbakk, L. (2023). What Emerging Economies and Low-Income Countries Need to Do Before Adopting International Public Sector Accounting Standards. *World Bank Blogs*. Available at: <https://blogs.worldbank.org/en/governance/what-emerging-economies-and-low-income-countries-need-do-adopting-international-public>
13. World Bank. (2022). Uzbekistan Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) Performance Assessment Report. Washington, DC: World Bank. Available at: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/c323a7ca-30d5-5c19-8cfe-8ecfe6c8e835/full>
14. PEFA Secretariat. (2023). Uzbekistan PEFA Assessment Report. Available at: <https://www.pefa.org/node/1466>
15. PEFA Secretariat. (2024). Uzbekistan 2024 PEFA Assessment. Available at: <https://www.pefa.org/node/5298>
16. Shanasirova, N. (2024). Davlat Sektorida Xalqaro Buxgalteriya Hisobi Standartlarini Joriy Etish. *Iqtisodiy Taraqqiyot va Tahlil*. Available at: <https://sci-p.uz/index.php/eitt/article/view/1919>

17. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. (2026). Buxgalteriya Hisobi Tizimi va Uni Xalqaro Standartlarga O‘tkazish Yo‘lidagi Islohotlar. Available at: <https://www.imv.uz/news/category/yangiliklar/buxgalteriya-hisobi-tizimi-va-uni-xalqaro-standartlarga-otkazish-yolidagi-islohotlar>

18. Gazeta.uz. (2025). O‘zbekiston Investitsion Reytingga Erishish va 29 ta Yirik Davlat Korxonasini Xususiylashtirish Niyatida. Available at: <https://www.gazeta.uz/oz/2025/10/23/credit-ranking/>

19. ACCA. (2023). IPSAS Implementation: Current Status and Challenges. London: Association of Chartered Certified Accountants. Available at: https://www.accaglobal.com/content/dam/ACCA_Global/Technical/pubsect/pi-IPSAS-implementation-current-status-and-challenges.pdf

20. Jensen, D., & El-Chami, M. (2023). Connecting the PFM Ecosystem: Transitioning from Cash-basis to Accrual-basis Accounting. IFAC Knowledge Gateway. Available at: <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/discussion/connecting-pfm-ecosystem-transitioningcash-basis-accrual-basis-accounting>